

מסורת הש"ס

אלו עוברין פרק שלישי פסחים

מזמ

עין משפט
גזר מצוה

בז א מיי פ"ג מהל' חמץ
הלכה ג סמך עשין לט
טו"ש"ע א"ח פ"ג חמץ
סמך פ"ג
מח ב מיי שם הל' ט
טו"ש"ע שם סמך פ"ג
מח ב מיי פקד ט
מהלכות פסולי
המקדשין הלכה ח:
מח ד (מיי) פ"ג מהל'
חמץ הל' ט טו"ש"ע
א"ח פ"ג חמץ סמך פ"ג:
ג ה מיי פ"ה מהלכות
דעות הלכה ג:
גא ו מיי פ"ג מהל'
אסורי ביאה הלכה לא
סמך לאין קרי טו"ש"ע
א"ח פ"ג חמץ סמך פ"ג:
ד (מיי) שם הלכה ג
טו"ש"ע שם סמך פ"ג:

רבינו חננאל (תמשיך)
בבית חמיו ולשבות
שבתות הרשות יחזור מיד,
והיכי קתני במתני' יבטל
בליבו, מכלל שאין מחייבין
אותו לחזור, ונשנינו מתני'
ר' יוסי היא דסבר סעודת
אירוסין מצוה, וביעור
חמץ נמי מצוה, מיהו
ביעור חמץ אפשר לקיימה
בביטול חמץ וישראלים
סעודת אירוסין שנמצא
מקיים שתייה, וברייאת ר'
יהודה דסבר סעודת
אירוסין רשות, כגון
שבתות הרשות דלדברי
הבית חייב לחזור מיד,
הנני סעודת אירוסין
רשות דברי ר' יהודה, ר'
יוסי אומר מצוה, והשתא
דאמר רב חסדא מחלוקת
בסעודה שניה, אבל
בסעודה ראשונה אפילו ר'
יהודה מודה דמצוה,
אפילו תימא מתני' ר'
יהודה ובסעודה ראשונה
שהיא מצוה, ברייתא
בסעודה שניה שתי
רשות, תניא אמר ר' יהודה
אני לא שמעתי אלא סעודת
אירוסין בלבד, אמר ר' יוסי
אני שמעתי סעודת אירוסין
ובסעודת ראשונה,
לשבות שבתות הרשות,
מיר שהוא גדול ממנו, אמר
ר' יוסי בר בון גדול השלוש
שהוקש לשני דברים
שחייבין לעלות ברת, מילה
ושחיטת פסח, תניא א"ר
אצל כל סעודה שאינה
כמצוה אין תלמיד חכם
ישראל ליהנות ממנה, כגון
מאי, א"ר יוחנן כגון בת
כחן, או בת תלמיד חכם
אצל עם הארץ, לפי שאין
יוצאין עולה יפה, כדכתיב
ובת כחן כי תהיה אלמנה
וגרושה וזרע, אמר רב
כהנא אי לא נסיבנא כהנתא
לא גלאי, ומעשה דרב
כהנא מפורש בהגדול
בהרתי כי שטתיה לקועיה
דההוא גברא ועיקר לארץ
ישראל, אמר ר' יצחק כל
הנהנה מסעודת הרשות
לסוף גולה, שנאמר
אמרו כלם מצאנו ענגלים
מותר מרבין, ומכאן בהרתי
לכן עתה יגלו בראש
גוליה, ת"ר תלמיד חכם
המרה סעודתו בכל
מקום, לסוף מחריב את
ביתו, ומאלמן את אשתו,
ומייתם גזוליו, ותלמודו
ומחלוקת רבות
עליו, ודבריו אין נשמעין,
ומחלל שם שמים, ושם
אביו, ושם רבו, וגורם שם
רע לו ולבניו עד סוף כל הדורות, וקר לו בר מיהם תנורא, ובר מרקדי בי כובא, ובר מלחץ פניו, ובר מן פניו.

לשבות שבתות הרשות. פ"ה שהיה הולך להחשיך על המסות
לקנות שציתה שם וילך ד' אלפים לדבר הרשות וקשה
א"כ תיקשי למ"ד צ"ל בכל מערבין (ערויזין לא). אין מערבין אלא לדבר
מצוה ונר' לר"י דה"פ לצות שציתה הרשות שהולך לשמוע צפסח
צצית אזהרה או קריבו א: **אם עבר**
צופים פ"י בקונט' שם כפר וקשה
לר"י א"כ ה"ל למימר וכמדמו לכל
רוח דתניא צ"ל מי שהיה טמא (לקמן
ג): איזה דרך רחוקה מן המדינה
ולחזן וכמדמה לכל רוח ואור"י
דמסופסא דמכילתין מפרש צדדיא
איזה צופים היוהא ואין מפסיק פ'
כל מקום קצין ירושלים שיכול לראותו
משם: **וְיִשְׁוּרְפָּן** לפני הבירה.
פ"ה כדלמך פ' כל שעה (דף כד).
צקודש צלש ישרף במקום אכילתו
שריפתו וקשה לר"י אי דלוריימא הוא
מה לי עבר צופים ומ"ל לא עבר צופים
ו"ל דמן המורה יכול לשורפה צ"מ
שירפה דצפרק כל שעה (ג"ז שם)
לא מרצין אלא פסולי קדשי קדשים
ואימורי קדשים קלים אכל שאר קדשים
שאלכלים לזרים לא מרצין ומה
שהזכירו חכמים לשרוף רצונו דהכא
לפני הצירה היינו גזירה אטו קדשי
קדשים: **לפני הבירה**. צנחנים
צ"ל טבול יוס (דף קד): פליגי מאי
צירה אמר רבה צר צר מה א"ר
יוחנן מקום יש צהר הצית וצירה שמו
ר"ל אמר כל הצית כולו רצו צירה
שאלמך ט"ל הצירה לא היינו: **וְיִשְׁוּרְפָּן**
וְיִשְׁוּרְפָּן אומרים בשם קודש
בבית וחמץ בכביצה. אומר ריב"ז
דמפרש צירושלמי משום דנשר קודש
ליה ליה תקנה צניטול הממירו צכות
אכל חמץ אית ליה תקנה צניטול לא
הממירו עד צליה: **תניא** א"ר
יהודה. תימא אלא ליה מיימית תנא
נמי הכי מן דהכא לרז חסדא:
אמר

מתני' מצערין את הכל בין חולין בין תרומה חזן מכדי אכילתו
לשבת אכל כל מה שעמיד לצער יעצר: **תרומה מלפני**
השבת. שאינו יכול להאכילה לא לזרים ולא לזהמה זרים ולהשהותה
אי אפשר אכל חולין אין לר"ך לצער אלא בזמן שיכול למצוא להן
אוכלים הרבה: **גמ'** שבת. נשתתה
שם שבת אחת: **מתני'** ההולך
בארבעה עשר: **אם יוכל** שיש
סעות ציום: **לפני מן הנדרים**.
את ישראל הנדרין: יעטו כלנו.
ולא יחזור ואפי' יש שהות דמדאורי'
כגי ליה צניטול צעלמא: **לשבות**
שציתם הרשות. שהיה הולך להחשיך
על המסות לקנות שציתה שם כדי
שיהא לו משם ולהלן אלפים יליך למחר
שם לדבר הרשות יחזור מיד אכל
לקנות שציתה מצוה כגון שילך מחר
חזן למסות לצית האכל או לצית
המשתה היינו כהולך לשחוט את
פסחו: **שש צידו צצר קודש**. עמו
דצרך ופסל ציולא שמחית קדשים
קלים חומת ירושלים: **אם עבר צופים**.
שם כפר שיכול לראות בית המקדש
משם: **סעודה צמקוה**. ולא העריחוהו
לחזור: **ואם לאו חזור ושוורפו כו'**.
כדלמך בכל שעה (לעיל כד). צקודש
צלש תשרף: דמקום אכילתו שריפתו:
זה וזה. חמץ דלמך לעיל וזכר שיש
לו חמץ צציו וצצר קודש שעמו:
צציו. אכל צפחות גצי חמץ יבטל
צלנו וגצי צצר קודש שריפ במקומו:
גמ' **סעודה שניה**. כך הוא דרך
המתנים לאחר סעודת אירוסין חזר
ומשגר סבלנות לארוסתו וסועד שם:
אני לא שמעתי. שהיה מצוה אלא
סעודת אירוסין לצדה אכל לא סעודת
סבלנות: **סבלנות**. דריונות כלים
נאים: **צם כס**. לר"ה ליהנא
לכהנים ולא לפסח משפחת ליהנא
לישראל: **אין זוגין עולה יפה**. כמזל
טוב: **מאי היא**. מה עולה צידן: או
אלמנה או גרושה או זרע אין לה.
דכתיב (ויקרא כג) וצת כהן כי תהיה
לאיש זר וסמך ליה וצת כהן כי
תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה
וגו': **או קודש**. צלל זמן: **תלמיד**
חכם. (ל) הוא שכן לו אכל עד הארץ
ואינו כהן גנאי הוא לו להאכיל ונענשים:
לא גלאי. רב כהנא גלה מבבל לא"י
כדלמך בהגדול ומאכיל (צ"ק קח): **לא**
גלאי כדגלו אינשי. שאר תלמידים
יוצאין מדעתן ואני יצאתי על כרחי
מתמת מרדן ואימת מלכות: **ומאלמן**
אם אשמו. שמבקש לימודו ואי אפשר
לו וגולה למזונות והרי אשתו כאלמנה
חיות: **גזוליו**. יומיני: **וטלמודו**
משפחת. שאינו עסוק לחזור עליו:
ומחלוקת רבות צלום עליו. מתמת
ששכח תלמודו או הקפות שמקף
מתונין לסעודותיו: **קרו ליה**. לצנו:
מקדי ציו. כדרך הללינש שמשתקין
ומרקדין בחנות להשקטן שצכן:
מלחין פינני. קערות: **מד רצע**.
מקפל לצושו ורוצן וישן כך דרך
המשמכין אינו מפסיק לילך לציו
ולשכב על מטתו אלא מקפל לצושו
תחתיו וישן: **מד**. כמו צר חמרה
מוך שקין וגני (תענית דף ו):
ואינו

(א) ולעיל דף קי' ודף קכ"א:
(ב) [תוספתא פ"ג ה"ט]:
(ג) א"ל גיטין, ד' ס"א ל"ג,
(ד) לקמן דף פא': צנחנים
דף מט', (ו) שני פירשי
לקמן פ"ה: דיה טמא
וכי לפני הצירה וכו',
(ז) שני מוס' לקמן דף ק"ב,
ד"ה אהל, (ח) (לעיל דף
ט) ויקרא ו', (י) וצנחנים
ט"ז, (כ) (ל"ל וצנחנים).

תורה אור השלם

- השכבים על מות
שן ותרדמה על ערשותם
ואבלים כרים מצאן
ועגלים מתוך מרבץ.
עמוד ד
- לכן עתה יגלו בראש
גלים וקר מרחץ
סרדיהם:
עמוד ד

הגהות הב"ח

- (א) רש"י ד"ה תלמיד חכם
שהוא זה:

מוסף רש"י

אם עבר צופים.
מקום שיכול לראות משם
הצירה ומשם ואלהא אין
יכול לראות (קטן פ"א).
שוורפו במקומו. לא
העריחוהו לחזור ולשוורפו
ציוולשם האל וזכר
תתחק הרבה ואפי'
קדיל' כפרק כל שעה
(לעיל כד). דמקום
אכילת קדשים שם שפח
מנקש צלש תשרף (שם).
לפני הבירה. מקום צצר
היה שם שם שם
השן גדול שצוריה פסולי
קדשים קלים כדלמך
צנחנים (קד): כפרק טול
יוס (ברכות טז) וצנחנים
לעיל כד): או: כל המקדש
קרו צירה (קטן פ"א).
לא גלאי כדגלי אינשי.
שהיה לא צנחן מקום
תורה גליה אלא מאימת
מלכות צנחני (בי"ק פ"א).

מוסף תוספות

א. ולא מיידי כלל
בעירוב. מוס' ר"ס ג. ב. בלי
הפסח. מוס' ר"ס ג. חיינו
דקאמר עבר צופים כלומר
עבר אותו מקום שרואים
ירושלים ממנו והשתא
ניחא דהוא דין נמי לכל
צד. מוס' ר"ס ג. וכו' עבר
צופים לא אטרחוהו רבנן.
מ' ה"ר.

רבינו חננאל

מתני' ארבעה עשר שחל
להיות בשבת מבטין הכל
מלפני השבת דברי ר' מאיר
ר' אלעזר (בר צדוק) אומר
תרומה מלפני השבת,
וחולין בזמן. קריי"ל כר'
אלעזר בר' צדוק. תניא ר'
אלעזר רבי צדוק אומר
פעם אחת שבת אכא
ביבנה וחל ארבעה עשר
להיות בשבת כו'. מתני'
ההולך לשחוט את פסחו
ולמול את בנו ולאכול
סעודת אירוסין בבית חמיו
ונזכר כו'. ורמינא ההולך
לאכול סעודת אירוסין